

ไหว้ศาลไทยโซ่ง

ชาวไทยโซ่งซึ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณหมู่เกาะแรด ต.บางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐมนั้น สภาพเดิมของพื้นที่เป็นป่ารก มีคลองบางปลาและเป็นช่วงต้นกำเนิดของคลองที่เชื่อมกับป่าทุ่งทำให้การคมนาคมสะดวกขึ้น สมัยก่อนยังไม่มีถนนผ่านชุมชนชาวไทยโซ่งจึงนับว่าอยู่ห่างไกลจากชุมชนและวัดตลอดจนสถานที่ราชการและโรงพยาบาล จำเป็นที่จะต้องดูแลปกครองกันเอง การสร้างศาลประจำหมู่บ้านจึงมีจุดประสงค์เพื่อให้ช่วยคุ้มครองหมู่บ้านเป็นที่พึ่งทางใจทุก ๆ ปีชาวไทยโซ่ง จึงจัดพิธีไหว้ศาลเพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เรียกว่า "พ่อปู่" ช่วยคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข ดลบันดาลให้พืชพันธุ์ธัญญาหารบริบูรณ์และพ้นจากภัยอันตรายทั้งปวง ปัจจุบันศาลพ่อปู่ตั้งอยู่ในซอย 4 หมู่ 12 บ้านเกาะแรด ผู้ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญในการก่อสร้างศาล ได้แก่ นายย่อย เพชรตึง นายลี เพชรก่ง และนายสอง เพชรโอ ชาวหมู่เกาะแรดจัดพิธีไหว้ศาลในวันที่ 14-15 เมษายน ของทุกปี

ภาพลักษณะของเรือนไทยโซ่ง

กิจกรรมในพิธีไหว้ศาลแบ่งเป็น 4 ช่วง คือ

1. ช่วงเช้าวันที่ 14 เมษายน มีพิธีเซ่นไหว้ศาล โดยชาวบ้านจะนำของไหว้ซึ่งประกอบด้วยขนมและผลไม้ เหล้า น้ำดื่ม และรูปเทียนใส่ถาดมาวางเรียงไว้บริเวณหน้าศาล เวลาประมาณ 9.00 น. คนทรงพ่อปู่ซึ่งเป็นหญิงแต่งกายนุ่งโจงกระเบน มีสไบเฉียงและผ้าโพกศีรษะทัดดอกไม้ คนทรงเข้าทรงแล้วตัวแทนของชาวบ้านจะกล่าวคำสักการะพ่อปู่ และขอเชิญรับเครื่องสักการะด้วย คนทรงจะตักน้ำมันต์มาพรมใช้ชาวบ้านที่มาชุมนุมกันอย่างทั่วถึงก่อนและหลังพิธีเซ่นไหว้ศาลนี้จะมีชบวนกลองยาวตีและมีการรำรำเพื่อ ความครึกครื้น ของงาน โดยเฉพาะช่วงหลังการไหว้แล้วจะนำมะพร้าวที่ใช้ไหว้ (ปอกเปลือกขูดผิวจะลาจนเกลี้ยง) มาโยนให้คน 2 คน ใช้ไม้คมแฝกตีให้แตกจนครบหมดทุกลูกโดยผู้ตีจะรำรำให้เข้ากับจังหวะกลองยาวอย่างสนุกสนานมะพร้าวนี้นี้จะนำไปทำขนมเลี้ยงกันในช่วงเย็น

ภาพการตีมะพร้าวในพิธีไหว้ศาล

2. ช่วงบ่ายเวลาประมาณ 15.00 น. มีพิธีสวดมนต์เย็นกลางบ้าน โดยนิมนต์พระจำนวน 9 รูป มาสวดเพื่อศิริมงคลแก่หมู่บ้าน หลังจากสวดมนต์เย็นแล้วยังจัดพิธีชวัญแก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้านด้วยเพื่อให้ลูกหลานได้แสดงความกตัญญูด้วยการรดน้ำผูกข้อมือและมอบของขวัญ

3. ช่วงเวลาค่ำ มีงานรื่นเริงสมัชชิกจะแต่งกายตามประเพณีอย่างสวยงามมาร่วมงานบริเวณลานของหมู่บ้าน หนุ่มสาวจะเล่นโยนลูกช่วง ผู้สูงอายุก็จะเล่นกลอนพ้อนแคนกันเป็นการร้องกลอนสดโต้ตอบกัน เช่นเดียวกับเพลงฉ่อยเพลงเรือของชาวไทยภาคกลางระหว่างการเล่นสนุกสนานกันนั้น มีอาหารคาวหวานตั้งเลี้ยงไว้ให้ทยอยกันรับประทาน

ภาพการแต่งกายของไทยโง่ง

จนกระทั่งเวลาประมาณ 20.00 น. จัดให้มีการประกวดเทพีโง่งซึ่งบนเวทีจะมีการร้องเพลง ร่ายรำ สลับการแต่งกายสวยงามตามประเพณีเดินโชว์ มีการให้คะแนนของคนดูด้วยการซื้อพวงมาลัยและลูกโป่งปิดท้ายงานภาคกลางคืน ด้วยการจุดดอกไม้ไฟอย่างสวยงาม

4. ในวันที่ 15 มี งานทำบุญเลี้ยงพระกลางบ้าน จำนวน 9 รูป ที่มาสวดมนต์ตอนเย็นวันก่อนเป็นอันเสร็จพิธี

ปัจจุบันนี้แม้ว่าชุมชนชาวไทยโชนังจะไม่ได้แยกอยู่ตามลำพังมีการติดต่อสื่อสารกับชุมชนชาวไทยภาคกลางได้อย่างดีด้วยภาษาไทยการคมนาคมสะดวกสบาย ทุกด้าน และได้รับการคุ้มครองจากราชการ การบริการจากรัฐเช่นเดียวกับคนไทยทั่ว ๆ ไปแต่ชาวไทยโชนังที่หมู่บ้านเกาะแรตก็ยังคงยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมของตนอย่างแน่นแฟ้น ไม่ว่าจะเรื่องการแต่งกาย ประเพณีการแต่งงาน (กินดอง) ประเพณีงานศพ (เฮ็ดเฮว) หรือประเพณีการไหว้ศาลประจำหมู่บ้านดังกล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ก็เพื่ออนุรักษ์ประเพณีที่สร้างความสามัคคีเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้คงอยู่สืบต่อไป

เรียบเรียงโดย อาจารย์วิศิษฐ์ แก้วเอี่ยม : ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอเมืองนครปฐม มหาวิทยาลัยคริสเตียน